

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

**ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ІСПИТІВ В АСПІРАНТУРУ
З ФІЛОСОФІЇ**

**для вступників на основі повної вищої освіти
всіх спеціальностей
Харківського національного університету радіоелектроніки**

Протокол засідання приймальної комісії

№ 103 від 30.09 2019р.

Голова фахової
атестаційної комісії *Штанько* В.І. Штанько
(підпис, ініціали, прізвище)

Зав. відділом аспірантури
та докторантури *Манаков* В.П. Манаков
(підпис, ініціали, прізвище)

Відповідальний секретар
приймальної комісії *Снігуров* А.В.Снігуров
(підпис, ініціали, прізвище)

Харків 2019

Програма розроблена авторським колективом у складі: Штанько В.І. – доктор філософських наук (Харківський національний університет радіоелектроніки), Тіхонова Л.А. – кандидат філософських наук (Харківський національний університет радіоелектроніки), Покровський А.М. – кандидат філософських наук (Харківський національний університет радіоелектроніки)

Програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від 19 червня 2019 р. № 13

ПРОГРАМА

1. Філософія, її призначення, зміст і функції в культурі. Проблема визначення філософії. Світоглядна сутність філософії. Типи світоглядного знання. Особливості філософського світогляду, його співвідношення з міфом і релігією. Проблемне поле філософії і структура філософського знання.

2. Історичні типи філософії. Різноманіття філософських позицій, вчень, шкіл. Антична філософія: основні ідеї та проблеми. Атомізм Демокрита. Поняття атома і порожнечі. Проблема детермінізму. Філософські ідеї Платона: вчення про ідеї, пізнання і державу. Аристотель: "метафізика", гносеологія, логіка, вчення про душу. Основні етапи розвитку середньовічної філософії: апологетика, патристика, схоластика. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності в працях мислителів епохи Відродження. Філософські та космологічні ідеї М. Кузанського, Дж. Бруно, М. Коперніка. Особливості філософії Нового часу. Формування нової парадигми філософствування. Філософські ідеї Ф. Бекона: обґрунтування емпіричного методу і нової моделі науки. Раціоналізм Р. Декарта: роль інтелектуальної інтуїції і "універсальної математики" в пізнанні; радикальний сумнів. Філософські ідеї І. Канта, Г.В.Ф. Гегеля, Л. Фейєрбаха.

3. Некласична філософія кінця XVIII – поч. XX ст. у Західній Європі. Криза класичного типу філософського осмислення світу і її причини. Філософія позитивізму XIX ст. Філософія марксизму: теоретичні джерела і основні ідеї. Ірраціоналістичні форми неklasичної філософії («філософія життя», екзистенціалізм).

4. Українська філософія в контексті світової культури. Філософські роздуми доби Київської Русі. Філософські ідеї в духовній культурі України XIV – XVI ст. Особливості розвитку філософської думки в Україні в епоху Нового часу і Просвітництва. Філософія України другої половини XIX – поч. XX ст. Особливості розвитку філософської думки України XX ст.

5. Філософська онтологія: проблема буття в філософії. Онтологія як філософське вчення про буття. Системна організація буття. Просторово-часові особливості буття. Проблеми розвитку буття. Принцип глобального еволюціонізму. Коеволюція природи і суспільства. Екологічна філософія.

6. Філософія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Джерела пізнання. Чуттєвий досвід і раціональне мислення. Можливості і межі пізнання. Гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм. Істина і заблудження. Концепції істини. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Особливості філософії науки XX ст.

7. Філософська антропологія. Людина як предмет філософських роздумів. Пошуки сутності людини в історії філософії. Німецька

філософська антропологія ХХ ст. Марксизм про сутність людини. Людина в контексті психоаналітичної філософії. Проблема сенсу життя в філософських роздумах ХХ ст. (філософія екзистенціалізму).

8. Основні засади філософського розуміння суспільства.

Суспільство як предмет філософського аналізу. Філософія історії: поняття і предмет. Філософські моделі світової історії: стадійна концепція розвитку суспільства. Концепція суспільно-економічних формацій. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства.

9. Філософська аксіологія.

Природа цінностей. Типи ціннісних орієнтацій. Моральні цінності. Поняття моралі та її сутність. Структура моралі. Моральні проблеми людської діяльності. Релігія і особливості релігійних цінностей. Проблема виникнення та розвитку релігії. Структура і функції релігії в суспільстві. Релігія і мораль. Особливості естетичних цінностей. Поняття естетичних цінностей. Їх роль у філософському осмисленні дійсності. Естетична діяльність. Проблема співвідношення естетичного і художнього. Природа і специфіка мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Штанько В.І. Філософія: навчальний посібник / В.І. Штанько, Г.Г. Старікова, О.О. Жидкова – Харків: ХНУРЕ, 2011. – 340 с.
2. Штанько В.І. Філософія: учебное пособие для иностранных студентов / В.І. Штанько, Г.Г. Старікова, О.О. Жидкова – Харьков: ХНУРЭ, 2013. – 308 с.
3. Кривуля О.М. Філософія: навчальний посібник . Харків ХНУ. 2011.- 592 с.
4. Філософія: навчальний посібник // Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.. – К.: Либідь, 2005.
5. Горський В. Історія української філософії. Либідь, , 2004 286с.
6. Історія філософії // Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.. – К.: Либідь, 2001.
7. Філософский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 2000.
8. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. - К., 1997.
9. Кохановский В.П. Основы философии науки: Учебное пособие для аспирантов / В.П. Кохановский и др. – Изд. 4-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 608 с.
10. Етика: Навч. посіб. / В.О. Лозовой, М.І. Панов, О.А. Стасевський та ін.; За ред. проф. В.О. Лозового. - К.: Хрінком Інтер, 2004.
11. Горячковская А.Н. Этика и эстетика: Учебное пособие. – Харьков: ХНУРЭ, 2015. – 164 с.
12. Радугин А.А. Введение в религиоведение. Курс лекций. - М., 2000.